— પહેલા ધોરણ માટે —

મુખગણિત શિક્ષક ભા. ૨.

કિંમત ૦-૧-૯

પોસ્ટેજ જુદું.

માર્ચ.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

"મુખગણિત શિક્ષક" વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.

દેશી રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના
અધિકારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

પહેલા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૨.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.
રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ,
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

આવૃત્તિ ૭ મી.] [પ્રત ૨૨૦૦.

છાપનાર-નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.
છાપવાનું ઠેકાણું-"શંકર" પ્રી. પ્રેસ ચઉટાના પુલપર-સુરત.

સંવત ૧૯૭૮. તા. ૨૮ જાન્યુઆરિ સને ૧૯૨૨.

કિંમત પોણા બે આના.

સાતમી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

પહેલી આવૃત્તિને માટે કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબોએ ને વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોએ પોતાના અભિપ્રાયો મોકલેલા તેમનો તેમજ જે જે દેશી રાજ્યોએ મંજુર કરેલા છે તેમનો ખરા અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનવાની તક લઉં છું.

એકત્રીસાથી ચાલીસાના આંક પણ આપવામાં આવ્યાં છે.

શાહપોર–સુરત. | લિ૦ સેવક.
છગનલાલ મોતીલાલ શાહ.
તા. ૨૮–૧–૨૨. | "ડીકટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.

પ્રસ્તાવના.

નવા પહેલા ધોરણના અભ્યાસક્રમમાં "પહેલા વર્ષમાં માટે મુકરર કરેલા આંક સંબંધી પ્રશ્નો આવે એવું સાદું મુખગણિત શીખવવાનું ઠરાવ્યું છે" તે પ્રમાણે આ બુકમાં બાળવર્ગમાં શીખવાએલું સંખ્યાનું શિક્ષણ, સરવાળા તથા બાદબાકી, અને ૧૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ થાય એવા પ્રશ્નો, તથા તે શીખવવાની રીતનું સરળ સ્પષ્ટીકરણ કરેલું છે, પ્રશ્નો વિવિધ શૈલીના આપ્યા છે, તેનો ઉત્સાહથી ઉપયોગ કરવામાં આવશે તો બેશક આ શુષ્ક અને નીરસ થઇ પડેલો વિષય સુરરસિક થઇ શકશે.

પહેલા ધોરણમાં શીખવવાના અગિઆરાથી ત્રીસા; પાયા, અડધા, દોઢા, અને અઢીઆના આંક તથા ચલણી નાણાંની વાત પણ આમાં આપવામાં આવી છે, જેથી દેશી હિસાબમાં જે ચાલુ પદ્ધતિએ આંકના કોઠા આપ્યા હોય છે, તેના કરતાં આમાં જુદોજ ક્રમ રાખ્યો છે–જેમ જુના ધોરણના અભ્યાસક્રમમાં ખાતાએ જાહેર કર્યું હતું કે પાયાની પહેલાં અડધા શીખવવા તેજ

પ્રમાણે વિચારી જોતાં સહજ જણાશે કે આમાં આપેલા આંકના કોઠાનો ક્રમ સ્વાભાવિક છે, અને તેથીજ વધારે ફળપ્રદ નીવડશે. છતાં એ ક્રમ મુજબ આંકનું શિક્ષણ આપ્યા પછી જુના ક્રમ પ્રમાણે આંકો બોલાવવામાં આવશે તો હરકત નથી; પણ ઉલટું શિક્ષણ વધારે દૃઢ થશે એમ આશા છે.

અડધું અને પા. એ આખી વસ્તુનો બીજો અને ચોથો ભાગ છે, તેનું સ્પષ્ટ જ્ઞાન આપવા સારૂ એ આંકોના કોઠાની સાથેજ પૂર્ણાંક આંકોના પલાખાંવાળા કોઠા આપ્યા છે, ઉપરાંત અડધા ને પાયાનો સંબંધ દર્શાવનાર પલાખાવાળા કોઠા પણ જુદા આપ્યા છે.

આ ઉપરથી છેવટે એટલુંજ કહેવાનું કે શિક્ષણનો આવી રીતે પરસ્પર સંબંધ જોડવાથી વિષય સારી રીતે સમજાયા ઉપરાંત શિષ્યોની સ્મરણ શક્તિપર બોજો ઓછો પડશે એ સ્પષ્ટ છે. તા. ૧૧-૬-૧૪.

શાહપોર } લિ૦ સેવક.
સુરત. } છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

સંખ્યા શિક્ષણ.

મનોયત્ન ૧.

૧) એકથી સો સુધી સવળા બોલો. એકથી સો સુધી ગણો.
૨) સોથી એક સુધી (અવળા) ઉતરતા બોલો.
૩) સો સુધીમાંના એકી અંક બોલો.
૪) સો સુધીમાંના બેકી અંક બોલો.
૫) એકમાં બબ્બે ઉમેરતાં ૯૯ સુધી બોલી જાઓ.
૬) બેમાં બબ્બે ઉમેરી ૧૦૦ સુધી બોલો.
૭) સો સુધીમાંના એકી અંક (અવળા) ઉતરતા બોલી જાઓ.
૮) સો સુધીમાંના બેકી અંક ઉતરતા (અવળા) બોલો.
૯) એકી અંકમાં દસ ઉમેરો. દસમાં એકી અંક ઉમેરો.
૧૦) બેકી અંકમાં દસ ઉમેરો. દસમાં બેકી અંક ઉમેરો.
૧૧) ૫૧, ૬૭, ૧૯, ૪૫, ૭૨, ૮૩, ૨૮, ૮૪, ને ૭૬ માં ૧૦ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય? (દસકમાં એક વધારવો) અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે? (દસકમાંથી એક બાદ કરવો.)
૧૨) ૭૭, ૮૪, ૨૮, ૭૩, ૭૧, ૪૫, અને ૩૯ માંથી ૮ જાય તો કેટલા રહે? અને ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?
૧૩) ૫૬+૬, ૬૭+૭, ૬૯+૯, ૮૭+૭, ૯૫+૫ કેટલા?
૧૪) ૪૪+૪, ૫૨+૨, ૬૬+૬, ૮૮+૮, ૩૦+૭ કેટલા?
૧૫) ૫૩–૩, ૫૭–૬, ૬૯–૮, ૩૦–૩ કેટલા?
૧૬) ૪૪–૯, ૫૨–૭, ૬૬–૮, ૩૦–૫ કેટલા?
૧૭) એક આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યા અને નાનામાં નાની સંખ્યા કહો.

૧૮) એક દસક, ત્રણ દસક, પાંચ દસક, આઠ દસક, અને નવ દસકના એકમ કેટલા?

૧૯) ૨૯એ ૨૦થી કેટલા વધારે? અને ૩૦થી કેટલા ઓછા?

૨૦) ઓગણચાળીસ, ઓગણપચાસ, અગણોતેર, ઓગણસાઠ અને નેવ્યાસી લખો.

૨૧) ૫૪માં પાંચડો શાને માટે છે? ૪૫માં પાંચડો શાને માટે છે?

૨૨) આઠ દસક ને નવ એકમ તે કેટલા? પંચોતેર લખો. ચોાણુસો લખો.

૨૩) ૮૯, ૯૯, ૪૯, ૩૯, ૫૯, ૬૯, એમાં દસક કેટલા છે તે કહો. પુરા દસક કરવાને ઓછામાં ઓછા કેટલા ઉમેરવા?

૨૪) ૭૬, ૮૫, ૯૧, ૭૯, ૩૭ એમાં દસક કેટલા ને એકમ કેટલા? દસકની જગાએ એકમ અને એકમની જગાએ દસક લખીએ તો કેટલા વંચાય?

૨૫) ૯૧ માં ૮ નાખીએ તો કેટલા થાય? ૭૫ ને ૮ કેટલા? ૨૩ ને ૪ કેટલા?

૨૬) ૮૪માં ૩, ૭, ૫, અને ૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૨૭) ૬૬ માંથી ૩, ૫, ૮, ૯, અને ૧૦ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે?

૨૮) મારી પાસે ચાર પૈસા હતા, તે ખરચી નાખ્યા તો શું રહ્યું? શૂન્ય એટલે શું?

૨૯) મેં પાંચ બોર લીધાં પણ તેમાંથી એક પણ ખાધું નહિ ત્યારે કેટલા રહ્યા.

૩૦) બે આંકડાની નાનામાં નાની ને મોટામાં મોટી સંખ્યા કહો.

૩૧) ૭ દસક ને ૫ એકમ; ૪ દસક ને ૯ એકમ તે કેટલા ?

૩૨) દસ પૈસાની દસ કોથળી છે તો બધું મળી કેટલા હશે ?

૩૩) સોમાં એકડો શાને માટે છે ?

૩૪) ૮૮ માંથી ૯ જાય તો કેટલા રહે ?

૩૫) સાત દસક ને નવ છુટા છે તો કેટલા કહેવાય ?

૩૬) ૭૩, ૮૫, ૯૧, ૩૫ એમાં સાત ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૩૭) ૮૫, ૭૫, ૨૫, ૬૫, એમાંથી ૬ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે અને ૯ બાદ કરીએ તો કેટલા રહે ?

સૂચના:—જેટલીવાર એક લઇએ તેટલા આવે તે પ્રત્યક્ષ વસ્તુઓથી સમજાવવું, અને પછી એકની પલાખી તેમની પાસે ઉપજાવી કઢાવવી. જેમકે એક, એક વખત લઇએ તો એક થાય. બે, એક વખત લઇએ તો બે થાય.

બેની પલાખી બબ્બે ઉમેરાવી, ત્રણની પલાખી ત્રણ ત્રણ ઉમેરાવી છોકરાઓ પાસે ઉપજાવી કઢાવવી. એજ મુજબ ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ની પલાખીઓ ઉપજાવી કઢાવવી.

૧૦ ની પલાખી દશકની પરોવલી હારો (શેરો) થી ઉપજાવવી કઢાવવી.

પલાખી સવળી તથા અવળી પણ મોઢે કરાવવી. જેથી ૪+૨ ૧૦+૨, ૧૬+૨, ૧૮+૩; ૨૭−૩, ૯−૯, ૧૮−૯, ૪૫−૯, વગેરે આંકના સંબંધના સરવાળા, બાદબાકી મોઢે સહેલાઇથી કહી શકશે. ૩૬+૯, છત્રીસમાં ૪ વખત નવ છે એમાં ૧ વાર નવ ઉમેરવાથી પાંચ વાર નવ એટલે ૪૫ થાય છે. ૪૨−૭ બેતાળીસમાં ૬ વાર સાત છે તેમાંથી ૧ વાર સાત બાદ કરવાથી ૫ વાર સાત રહેશે એટલે ૩૫ જવાબ.

સૂચના:—અગિઆરાના કોઠામાં અગિઆર, બારાના કોઠામાં બાર એ મુજબ આંકની મદદથી મોઢે શી રીતે ઉમેરી, બાદ કરી ગુણી તથા ભાગી શકાય તે સમજાવવું. જેમકે ૮૮+૧૧. ૮૮ માં ૧૧ આઠ વખત છે અને ૧ વાર ૧૧ ઉમેરવાથી ૮+૧=૯ વાર ૧૧ એટલે ૯૯ થાય. ૯૮-૧૪, ૯૮ માં ૧૪ સાતવાર છે તેમાંથી ૧ વાર ૧૪ બાદ કરતાં ૭-૧=૬ વાર ૧૪ રહે એટલે ૮૪. ૧૬×૭ સોળ સાતવાર લઇએ તો ૧૧૨ થાય, માટે ૧૧૨ જવાબ. ૧૨૬÷૧૪ એકસો છવીસમાં ૧૪ નવવાર છે માટે ૯ જવાબ ૧૨૬÷૯ એકસો છવીસમાં ૯ ચૌદવાર છે માટે ૧૪ જવાબ.

આંક સવળા તથા અવળા પણ મોઢે કરાવવા.

આ સૂચનાઓ દરેક આંકને લાગ પાડવી. અને આંકના સંબંધના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકારનો મહાવરો કરાવવો.

પહેલી ચોપડીનો

"ડિકટેશન શિક્ષક" અઢી આના.

૧×૧=૧	૧૧×૧=૧૧	૨૧×૧=૨૧	૩૧×૧=૩૧
૨ ૧ ૨	૧૨ ૧ ૧૨	૨૨ ૧ ૨૨	૩૨ ૧ ૩૨
૩ ૧ ૩	૧૩ ૧ ૧૩	૨૩ ૧ ૨૩	૩૩ ૧ ૩૩
૪ ૧ ૪	૧૪ ૧ ૧૪	૨૪ ૧ ૨૪	૩૪ ૧ ૩૪
૫ ૧ ૫	૧૫ ૧ ૧૫	૨૫ ૧ ૨૫	૩૫ ૧ ૩૫
૬ ૧ ૬	૧૬ ૧ ૧૬	૨૬ ૧ ૨૬	૩૬ ૧ ૩૬
૭ ૧ ૭	૧૭ ૧ ૧૭	૨૭ ૧ ૨૭	૩૭ ૧ ૩૭
૮ ૧ ૮	૧૮ ૧ ૧૮	૨૮ ૧ ૨૮	૩૮ ૧ ૩૮
૯ ૧ ૯	૧૯ ૧ ૧૯	૨૯ ૧ ૨૯	૩૯ ૧ ૩૯
૧૦ ૧ ૧૦	૨૦ ૧ ૨૦	૩૦ ૧ ૩૦	૪૦ ૧ ૪૦

૧×૨=૨	૧૧×૨=૨૨	૨૧×૨=૪૨	૩૧×૨=૬૨
૨ ૨ ૪	૧૨ ૨ ૨૪	૨૨ ૨ ૪૪	૩૨ ૨ ૬૪
૩ ૨ ૬	૧૩ ૨ ૨૬	૨૩ ૨ ૪૬	૩૩ ૨ ૬૬
૪ ૨ ૮	૧૪ ૨ ૨૮	૨૪ ૨ ૪૮	૩૪ ૨ ૬૮
૫ ૨ ૧૦	૧૫ ૨ ૩૦	૨૫ ૨ ૫૦	૩૫ ૨ ૭૦
૬ ૨ ૧૨	૧૬ ૨ ૩૨	૨૬ ૨ ૫૨	૩૬ ૨ ૭૨
૭ ૨ ૧૪	૧૭ ૨ ૩૪	૨૭ ૨ ૫૪	૩૭ ૨ ૭૪
૮ ૨ ૧૬	૧૮ ૨ ૩૬	૨૮ ૨ ૫૬	૩૮ ૨ ૭૬
૯ ૨ ૧૮	૧૯ ૨ ૩૮	૨૯ ૨ ૫૮	૩૯ ૨ ૭૮
૧૦ ૨ ૨૦	૨૦ ૨ ૪૦	૩૦ ૨ ૬૦	૪૦ ૨ ૮૦

દરરોજ ઇશ્વરની ભક્તિ કરવી.

૧×૩=૩	૧૧×૩=૩૩	૨૧×૩=૬૩	૩૧×૩=૯૩
૨ ૩ ૬	૧૨ ૩ ૩૬	૨૨ ૩ ૬૬	૩૨ ૩ ૯૬
૩ ૩ ૯	૧૩ ૩ ૩૯	૨૩ ૩ ૬૯	૩૩ ૩ ૯૯
૪ ૩ ૧૨	૧૪ ૩ ૪૨	૨૪ ૩ ૭૨	૩૪ ૩ ૧૦૨
૫ ૩ ૧૫	૧૫ ૩ ૪૫	૨૫ ૩ ૭૫	૩૫ ૩ ૧૦૫
૬ ૩ ૧૮	૧૬ ૩ ૪૮	૨૬ ૩ ૭૮	૩૬ ૩ ૧૦૮
૭ ૩ ૨૧	૧૭ ૩ ૫૧	૨૭ ૩ ૮૧	૩૭ ૩ ૧૧૧
૮ ૩ ૨૪	૧૮ ૩ ૫૪	૨૮ ૩ ૮૪	૩૮ ૩ ૧૧૪
૯ ૩ ૨૭	૧૯ ૩ ૫૭	૨૯ ૩ ૮૭	૩૯ ૩ ૧૧૭
૧૦ ૩ ૩૦	૨૦ ૩ ૬૦	૩૦ ૩ ૯૦	૪૦ ૩ ૧૨૦

દરરોજ કસરત કરવી.

૧×૪=૪	૧૧×૪=૪૪	૨૧×૪=૮૪	૩૧×૪=૧૨૪
૨ ૪ ૮	૧૨ ૪ ૪૮	૨૨ ૪ ૮૮	૩૨ ૪ ૧૨૮
૩ ૪ ૧૨	૧૩ ૪ ૫૨	૨૩ ૪ ૯૨	૩૩ ૪ ૧૩૨
૪ ૪ ૧૬	૧૪ ૪ ૫૬	૨૪ ૪ ૯૬	૩૪ ૪ ૧૩૬
૫ ૪ ૨૦	૧૫ ૪ ૬૦	૨૫ ૪ ૧૦૦	૩૫ ૪ ૧૪૦
૬ ૪ ૨૪	૧૬ ૪ ૬૪	૨૬ ૪ ૧૦૪	૩૬ ૪ ૧૪૪
૭ ૪ ૨૮	૧૭ ૪ ૬૮	૨૭ ૪ ૧૦૮	૩૭ ૪ ૧૪૮
૮ ૪ ૩૨	૧૮ ૪ ૭૨	૨૮ ૪ ૧૧૨	૩૮ ૪ ૧૫૨
૯ ૪ ૩૬	૧૯ ૪ ૭૬	૨૯ ૪ ૧૧૬	૩૯ ૪ ૧૫૬
૧૦ ૪ ૪૦	૨૦ ૪ ૮૦	૩૦ ૪ ૧૨૦	૪૦ ૪ ૧૬૦

૧×૫= ૫	૧૧×૫= ૫૫	૨૧×૫=૧૦૫	૩૧×૫=૧૫૫
૨ ૫ ૧૦	૧૨ ૫ ૬૦	૨૨ ૫ ૧૧૦	૩૨ ૫ ૧૬૦
૩ ૫ ૧૫	૧૩ ૫ ૬૫	૨૩ ૫ ૧૧૫	૩૩ ૫ ૧૬૫
૪ ૫ ૨૦	૧૪ ૫ ૭૦	૨૪ ૫ ૧૨૦	૩૪ ૫ ૧૭૦
૫ ૫ ૨૫	૧૫ ૫ ૭૫	૨૫ ૫ ૧૨૫	૩૫ ૫ ૧૭૫
૬ ૫ ૩૦	૧૬ ૫ ૮૦	૨૬ ૫ ૧૩૦	૩૬ ૫ ૧૮૦
૭ ૫ ૩૫	૧૭ ૫ ૮૫	૨૭ ૫ ૧૩૫	૩૭ ૫ ૧૮૫
૮ ૫ ૪૦	૧૮ ૫ ૯૦	૨૮ ૫ ૧૪૦	૩૮ ૫ ૧૯૦
૯ ૫ ૪૫	૧૯ ૫ ૯૫	૨૯ ૫ ૧૪૫	૩૯ ૫ ૧૯૫
૧૦ ૫ ૫૦	૨૦ ૫ ૧૦૦	૩૦ ૫ ૧૫૦	૪૦ ૫ ૨૦૦

આજ કરવાનું કામ કાલપર રહેવા દેવું નહિ.

૧×૬= ૬	૧૧×૬= ૬૬	૨૧×૬=૧૨૬	૩૧×૬=૧૮૬
૨ ૬ ૧૨	૧૨ ૬ ૭૨	૨૨ ૬ ૧૩૨	૩૨ ૬ ૧૯૨
૩ ૬ ૧૮	૧૩ ૬ ૭૮	૨૩ ૬ ૧૩૮	૩૩ ૬ ૧૯૮
૪ ૬ ૨૪	૧૪ ૬ ૮૪	૨૪ ૬ ૧૪૪	૩૪ ૬ ૨૦૪
૫ ૬ ૩૦	૧૫ ૬ ૯૦	૨૫ ૬ ૧૫૦	૩૫ ૬ ૨૧૦
૬ ૬ ૩૬	૧૬ ૬ ૯૬	૨૬ ૬ ૧૫૬	૩૬ ૬ ૨૧૬
૭ ૬ ૪૨	૧૭ ૬ ૧૦૨	૨૭ ૬ ૧૬૨	૩૭ ૬ ૨૨૨
૮ ૬ ૪૮	૧૮ ૬ ૧૦૮	૨૮ ૬ ૧૬૮	૩૮ ૬ ૨૨૮
૯ ૬ ૫૪	૧૯ ૬ ૧૧૪	૨૯ ૬ ૧૭૪	૩૯ ૬ ૨૩૪
૧૦ ૬ ૬૦	૨૦ ૬ ૧૨૦	૩૦ ૬ ૧૮૦	૪૦ ૬ ૨૪૦

બહુ ઘાંટા પાડી વાંચવું નહિ.

૧×૭= ૭	૧૧×૭= ૭૭	૨૧×૭=૧૪૭	૩૧×૭=૨૧૭
૨ ૭ ૧૪	૧૨ ૭ ૮૪	૨૨ ૭ ૧૫૪	૩૨ ૭ ૨૨૪
૩ ૭ ૨૧	૧૩ ૭ ૯૧	૨૩ ૭ ૧૬૧	૩૩ ૭ ૨૩૧
૪ ૭ ૨૮	૧૪ ૭ ૯૮	૨૪ ૭ ૧૬૮	૩૪ ૭ ૨૩૮
૫ ૭ ૩૫	૧૫ ૭ ૧૦૫	૨૫ ૭ ૧૭૫	૩૫ ૭ ૨૪૫
૬ ૭ ૪૨	૧૬ ૭ ૧૧૨	૨૬ ૭ ૧૮૨	૩૬ ૭ ૨૫૨
૭ ૭ ૪૯	૧૭ ૭ ૧૧૯	૨૭ ૭ ૧૮૯	૩૭ ૭ ૨૫૯
૮ ૭ ૫૬	૧૮ ૭ ૧૨૬	૨૮ ૭ ૧૯૬	૩૮ ૭ ૨૬૬
૯ ૭ ૬૩	૧૯ ૭ ૧૩૩	૨૯ ૭ ૨૦૩	૩૯ ૭ ૨૭૩
૧૦ ૭ ૭૦	૨૦ ૭ ૧૪૦	૩૦ ૭ ૨૧૦	૪૦ ૭ ૨૮૦

એકાથી ચાળીસા સુધીની પલાખીઓ.

૧×૮= ૮	૧૧×૮= ૮૮	૨૧×૮=૧૬૮	૩૧×૮=૨૪૮
૨ ૮ ૧૬	૧૨ ૮ ૯૬	૨૨ ૮ ૧૭૬	૩૨ ૮ ૨૫૬
૩ ૮ ૨૪	૧૩ ૮ ૧૦૪	૨૩ ૮ ૧૮૪	૩૩ ૮ ૨૬૪
૪ ૮ ૩૨	૧૪ ૮ ૧૧૨	૨૪ ૮ ૧૯૨	૩૪ ૮ ૨૭૨
૫ ૮ ૪૦	૧૫ ૮ ૧૨૦	૨૫ ૮ ૨૦૦	૩૫ ૮ ૨૮૦
૬ ૮ ૪૮	૧૬ ૮ ૧૨૮	૨૬ ૮ ૨૦૮	૩૬ ૮ ૨૮૮
૭ ૮ ૫૬	૧૭ ૮ ૧૩૬	૨૭ ૮ ૨૧૬	૩૭ ૮ ૨૯૬
૮ ૮ ૬૪	૧૮ ૮ ૧૪૪	૨૮ ૮ ૨૨૪	૩૮ ૮ ૩૦૪
૯ ૮ ૭૨	૧૯ ૮ ૧૫૨	૨૯ ૮ ૨૩૨	૩૯ ૮ ૩૧૨
૧૦ ૮ ૮૦	૨૦ ૮ ૧૬૦	૩૦ ૮ ૨૪૦	૪૦ ૮ ૩૨૦

પેદાસ કરતાં ખરચ ઓછો કરવો.

૧×૯= ૯	૧૧×૯= ૯૯	૨૧×૯=૧૮૯	૩૧×૯=૨૭૯
૧ ૯ ૧૮	૧૨ ૯ ૧૦૮	૨૨ ૯ ૧૯૮	૩૨ ૯ ૨૮૮
૩ ૯ ૨૭	૧૩ ૯ ૧૧૭	૨૩ ૯ ૨૦૭	૩૩ ૯ ૨૯૭
૪ ૯ ૩૬	૧૪ ૯ ૧૨૬	૨૪ ૯ ૨૧૬	૩૪ ૯ ૩૦૬
૫ ૯ ૪૫	૧૫ ૯ ૧૩૫	૨૫ ૯ ૨૨૫	૩૫ ૯ ૩૧૫
૬ ૮ ૫૪	૧૬ ૯ ૧૪૪	૨૬ ૯ ૨૩૪	૩૬ ૯ ૩૨૪
૭ ૯ ૬૩	૧૭ ૯ ૧૫૩	૨૭ ૯ ૨૪૩	૩૭ ૯ ૩૩૩
૮ ૯ ૭૨	૧૮ ૯ ૧૬૨	૨૮ ૯ ૨૫૨	૩૮ ૯ ૩૪૨
૯ ૯ ૮૧	૨૯ ૯ ૧૭૧	૨૯ ૯ ૨૬૧	૩૯ ૯ ૩૫૧
૧૦ ૯ ૯૦	૨૦ ૯ ૧૮૦	૩૦ ૯ ૨૭૦	૪૦ ૯ ૩૬૦

સંતોષી નર સદા સુખી.

૧×૧૦=૧૦	૧૧×૧૦=૧૧૦	૨૧×૧૦=૨૧૦	૩૧×૧૦=૩૧૦
૨ ૧૦ ૨૦	૧૨ ૧૦ ૧૨૦	૨૨ ૧૦ ૨૨૦	૩૨ ૧૦ ૩૨૦
૩ ૧૦ ૩૦	૧૩ ૧૦ ૧૩૦	૨૩ ૧૦ ૨૩૦	૩૩ ૧૦ ૩૩૦
૪ ૧૦ ૪૦	૧૪ ૧૦ ૧૪૦	૨૪ ૧૦ ૨૪૦	૩૪ ૧૦ ૩૪૦
૫ ૧૦ ૫૦	૧૫ ૧૦ ૧૫૦	૨૫ ૧૦ ૨૫૦	૩૫ ૧૦ ૩૫૦
૬ ૧૦ ૬૦	૧૬ ૧૦ ૧૬૦	૨૬ ૧૦ ૨૬૦	૩૬ ૧૦ ૩૬૦
૭ ૧૦ ૭૦	૧૭ ૧૦ ૧૭૦	૨૭ ૧૦ ૨૭૦	૩૭ ૧૦ ૩૭૦
૮ ૧૦ ૮૦	૧૮ ૧૦ ૧૮૦	૨૮ ૧૦ ૨૮૦	૩૮ ૧૦ ૩૮૦
૯ ૧૦ ૯૦	૧૯ ૧૦ ૧૯૦	૨૯ ૧૦ ૨૯૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦
૧૦ ૧૦ ૧૦૦	૨૦ ૧૦ ૨૦૦	૩૦ ૧૦ ૩૦૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦

૧૧×	૧=	૧૧	૧૨×	૧=	૧૨	૧૩×	૧=	૧૩	૧૪×	૧=	૧૪
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૬૦	૧૩	૫	૬૫	૧૪	૫	૭૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૨	૧૩	૬	૭૮	૧૪	૬	૮૪
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૧	૧૪	૭	૯૮
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૮	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬
૧૧	૧૦	૧૧૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦

હમેશાં સાચું બોલવું.

૧૫×	૧=	૧૫	૧૬×	૧=	૧૬	૧૭×	૧=	૧૭
૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨	૧૭	૨	૩૪
૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮	૧૭	૩	૫૧
૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪	૧૭	૪	૬૮
૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦	૧૭	૫	૮૫
૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬	૧૭	૬	૧૦૨
૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨	૧૭	૭	૧૧૯
૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૮	૧૭	૮	૧૩૬
૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૪	૧૭	૯	૧૫૩
૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૧૭	૧૦	૧૭૦

નાના પાસેથી પણ અક્કલની વાત લેવી.

૧૮×	૧=	૧૮	૧૯×	૧=	૧૯	૨૦×	૧=	૨૦
૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦
૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦
૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦
૧૮	૫	૯૦	૧૯	૫	૯૫	૨૦	૫	૧૦૦
૧૮	૬	૧૦૮	૧૯	૬	૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦
૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦
૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦
૧૮	૯	૧૬૨	૧૯	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦
૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦

એકવીસાથી ત્રીસા.

૨૧×	૧=	૨૧	૨૨×	૧=	૨૨	૨૩×	૧=	૨૩	૨૪×	૧	=૨૪
૨૧	૨	૪૨	૨૨	૨	૪૪	૨૩	૨	૪૬	૨૪	૨	૪૮
૨૧	૩	૬૩	૨૨	૩	૬૬	૨૩	૩	૬૯	૨૪	૩	૭૨
૨૧	૪	૮૪	૨૨	૪	૮૮	૨૩	૪	૯૨	૨૪	૪	૯૬
૨૧	૫	૧૦૫	૨૨	૫	૧૧૦	૨૩	૫	૧૧૫	૨૪	૫	૧૨૦
૨૧	૬	૧૨૬	૨૨	૬	૧૩૨	૨૩	૬	૧૩૮	૨૪	૬	૧૪૪
૨૧	૭	૧૪૭	૨૨	૭	૧૫૪	૨૩	૭	૧૬૧	૨૪	૭	૧૬૮
૨૧	૮	૧૬૮	૨૨	૮	૧૭૬	૨૩	૮	૧૮૪	૨૪	૮	૧૯૨
૨૧	૯	૧૮૯	૨૨	૯	૧૯૮	૨૩	૯	૨૦૭	૨૪	૯	૨૧૬
૨૧	૧૦	૨૧૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૨૪	૧૦	૨૪૦

માબાપનું કહ્યું માનવું.

૨૫×	૧=	૨૫	૨૬×	૧=	૨૬	૨૭×	૧=	૨૭
૨૫	૨	૫૦	૨૬	૨	૫૨	૨૮	૨	૫૪
૨૫	૩	૭૫	૨૬	૧	૭૮	૨૭	૩	૮૧
૨૫	૪	૧૦૦	૨૬	૪	૧૦૪	૨૭	૪	૧૦૮
૨૫	૫	૧૨૫	૨૬	૫	૧૩૦	૨૭	૫	૧૩૫
૨૫	૬	૧૫૦	૨૬	૬	૧૫૬	૨૭	૬	૧૬૨
૨૫	૭	૧૭૫	૨૬	૭	૧૮૨	૨૭	૭	૧૮૯
૨૫	૮	૨૦૦	૨૬	૮	૨૦૮	૨૭	૮	૨૧૬
૨૫	૯	૨૨૫	૨૬	૯	૨૩૪	૨૭	૯	૨૪૩
૨૫	૧૦	૨૫૦	૨૬	૧૦	૨૬૦	૨૭	૧૦	૨૭૦

વ્યવહારમાં શરમ રાખવી નહિ.

૨૮×	૧=	૨૮	૨૯×	૧	=૨૯	૩૦×	૧=	૩૦
૨૮	૨	૫૬	૨૯	૨	૫૮	૩૦	૨	૬૦
૨૮	૩	૮૪	૨૯	૩	૮૭	૩૦	૩	૯૦
૨૮	૪	૧૧૨	૨૯	૪	૧૧૬	૩૦	૪	૧૨૦
૨૮	૫	૧૪૦	૨૯	૫	૧૪૫	૩૦	૫	૧૫૦
૨૮	૬	૧૬૮	૨૯	૬	૧૭૪	૩૦	૬	૧૮૦
૨૮	૭	૧૯૬	૨૯	૭	૨૦૩	૩૦	૭	૨૧૦
૨૮	૮	૨૨૪	૨૯	૮	૨૩૨	૩૦	૮	૨૪૦
૨૮	૯	૨૫૨	૨૯	૯	૨૬૧	૩૦	૯	૨૭૦
૨૮	૧૦	૨૮૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૦	૧૦	૩૦૦

૩૧× ૧= ૩૧	૩૨× ૧= ૩૨	૩૩× ૧= ૩૩	૩૪× ૧= ૩૪
૩૧ ૨ ૬૨	૩૨ ૨ ૬૪	૩૩ ૨ ૬૬	૩૪ ૨ ૬૮
૩૧ ૩ ૯૩	૩૨ ૩ ૯૬	૩૩ ૩ ૯૯	૩૪ ૩ ૧૦૨
૩૧ ૪ ૧૨૪	૩૨ ૪ ૧૨૮	૩૩ ૪ ૧૩૨	૩૪ ૪ ૧૩૬
૩૧ ૫ ૧૫૫	૩૨ ૫ ૧૬૦	૩૩ ૫ ૧૬૫	૩૪ ૫ ૧૭૦
૩૧ ૬ ૧૮૬	૩૨ ૬ ૧૯૨	૩૩ ૬ ૧૯૮	૩૪ ૬ ૨૦૪
૩૧ ૭ ૨૧૭	૩૨ ૭ ૨૨૪	૩૩ ૭ ૨૩૧	૩૪ ૭ ૨૩૮
૩૧ ૮ ૨૪૮	૩૨ ૮ ૨૫૬	૩૩ ૮ ૨૬૪	૩૪ ૮ ૨૭૨
૩૧ ૯ ૨૭૯	૩૨ ૯ ૨૮૮	૩૩ ૯ ૨૯૭	૩૪ ૯ ૩૦૬
૩૧ ૧૦ ૩૧૦	૩૨ ૧૦ ૩૨૦	૩૩ ૧૦ ૩૩૦	૩ ૧૦ ૩૪૦

વખત અને પૈસો નકામો ગુમાવવો નહિ.

૩૫× ૧= ૩૫	૩૬× ૧= ૩૬	૩૭× ૧= ૩૭
૩૫ ૨ ૭૦	૩૬ ૨ ૭૨	૩૭ ૨ ૭૪
૩૫ ૩ ૧૦૫	૩૬ ૩ ૧૦૮	૩૭ ૩ ૧૧૧
૩૫ ૪ ૧૪૦	૩૬ ૪ ૧૪૪	૩૭ ૪ ૧૪૮
૩૫ ૫ ૧૭૫	૩૬ ૫ ૧૮૦	૩૭ ૫ ૧૮૫
૩૫ ૬ ૨૧૦	૩૬ ૬ ૨૧૬	૩૭ ૬ ૨૨૨
૩૫ ૭ ૨૪૫	૩૬ ૭ ૨૫૨	૩૭ ૭ ૨૫૯
૩૫ ૮ ૨૮૦	૩૬ ૮ ૨૮૮	૩૭ ૮ ૨૯૬
૩૫ ૯ ૩૧૫	૩૬ ૯ ૩૨૪	૩૭ ૯ ૩૩૩
૩૫ ૧૦ ૩૫૦	૩૬ ૧૦ ૩૬૦	૩૭ ૧૦ ૩૭૦

પ્રમાણિકપણે ચાલવું.

૩૮× ૧= ૩૮	૩૯× ૧= ૩૯	૪૦× ૧= ૪૦
૩૮ ૨ ૭૬	૩૯ ૨ ૭૮	૪૦ ૨ ૮૦
૩૮ ૩ ૧૧૪	૩૯ ૩ ૧૧૭	૪૦ ૩ ૧૨૦
૩૮ ૪ ૧૫૨	૩૯ ૪ ૧૫૬	૪૦ ૪ ૧૬૦
૩૮ ૫ ૧૯૦	૩૯ ૫ ૧૯૫	૪૦ ૫ ૨૦૦
૩૮ ૬ ૨૨૮	૩૯ ૬ ૨૩૪	૪૦ ૬ ૨૪૦
૩૮ ૭ ૨૬૬	૩૯ ૭ ૨૭૩	૪૦ ૭ ૨૮૦
૩૮ ૮ ૩૦૪	૩૯ ૮ ૩૧૨	૪૦ ૮ ૩૨૦
૩૮ ૯ ૩૪૨	૩૯ ૯ ૩૫૧	૪૦ ૯ ૩૬૦
૩૮ ૧૦ ૩૮૦	૩૯ ૧૦ ૩૯૦	૪૦ ૧૦ ૪૦૦

અડધો, પા અને પોણાની સમજ.

શિક્ષકે હાથમાં એક જમરૂખ લઈ પૂછવું આ શું છે? જ. જમરૂખ. કેટલાં છે? જ. એક. આ એક જમરૂખના હું સરખા ભાગ કરૂં છું. આ કેટલા થયા? જ. બે. એક કકડો હાથમાં લઈ પૂછવું આ કેટલું જમરૂખ કહેવાય? જ. અડધું. આ બે અડધાં ભેગાં કરીએ તો કેટલા થાય? જ. ૧. એકના અડધાં કરીએ તો કેટલાં થાય? જ. બે.

જુઓ, આ બે અડધાના પાછા બબ્બે સરખા ભાગ કરૂં છું. આ કેટલા ભાગ થયા? જ. ચાર. ત્યારે આ એક કકડો એ આખા જમરૂખનો કેટલામો ભાગ? જ. ચોથો. એ ચોથા ભાગનું નામ તમને આવડે છે? જ. નહિ. એ ચોથા ભાગનું નામ પા છે. શું છે? જ. પા. ત્યારે એક જમરૂખના કેટલા પા થાય? જ. ચાર. એક અડધાના કેટલા પા થાય? જ. બે. આ બે પા એકઠાં કરૂં તો કેટલું જમરૂખ થાય? જ. અડધું. આ ત્રણ પા ભેગા કરૂં તો? જ. નહિ દે. એને પોણું (એકમાં પા ઉણું એટલે ઓછું) કહે છે. કેટલા પા ભેગા કરીએ તો પોણું થાય? જ. ત્રણ. પોણું એકના કરતાં કેટલું ઓછું? જ. પા. આ પા પણ એમાં મેળવું તો કેટલું થાય? જ. એક આખું. ત્યારે કેટલા પા મળી એક થાય? જ. ચાર પા. કેટલાં અડધાં મળીને એક થાય? જ. બે.

અડધું એ એકનો કેટલામો ભાગ? જ. બીજો. પા એ કેટલામો ભાગ? જ. ચોથો. પા એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? જ. બીજો. પા એ પોણાનો કેટલામો ભાગ? જ. ત્રીજો.

એકના બીજા ભાગનું નામ શું ? જ. અડધો. એકના ચોથા ભાગનું નામ શું ? જ. પા. ત્રણ પા મળીને કેટલા થાય ? જ. પોણો. ચાર પા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું ? જ. એક આખું. બે અડધા ભેગા કરીએ તેનું નામ શું ? જ. એક આખું. એક ને ઉપર પા લઇએ તો સવા (૧।) (સ+પા=પા સહિત) થાય. એક અને બે પા (અડધો) લઇએ તો દોઢ (૧॥) થાય. એક ને ત્રણ પા (પોણો) લઇએ તો પોણા બે (૧॥।) (બેમાં પા ઓછો) થાય. એક ને ચાર પા (એક આખો અથવા બે અડધા) લઇએ તો બે થાય. એજ મુજબ બે ને પા, સવા બે (૨।), બે ને અડધો અઢી (૨॥), બે ને પોણો, પોણા ત્રણ (૨॥।) થાય.

૦। ને માટે એક પાણ, અડધાને માટે બે પાણ અને પોણાને માટે ત્રણ પાણ લખાય છે.

સોની અંદરની સંખ્યા ઉપર એક પાણ હોય તો પહેલાં સવા બોલી પછી તે સંખ્યા બોલવી તેમજ બે પાણ હોય તો પહેલાં સાડા કે સાડી બોલી પછી તે સંખ્યા બોલવી. પણ જો ત્રણ પાણ હોય તો પહેલાં પોણા કે પોણી બોલી જે સંખ્યા લખેલી હોય તેની આગળની સંખ્યા બોલવી. લખવામાં જે સંખ્યા બોલાય તેની પહેલાંની સંખ્યા લખી પછી ત્રણ પાણ લખવી.

૧૦૦ ઉપરની સંખ્યામાં એક પાણ હોય તો સો પહેલાં બોલવા, પછી સોની અંદરની સંખ્યા માટે બોલીએ છીએ તેમ બોલવું. જેમકે ૨૧૫। બસો સવા પંદર. ૧૦૨॥ એક સો અઢી, ૩૧૫॥। ત્રણસો પોણા સોળ.

 એકડેએકથી ૫૦ સુધીની દુની પલાખી અને સો સુધીમાની બેકીની પલાખીના અડધા

૧×૨= ૨	૨×૦॥= ૧	૧૧×૨=૨૨	૨૨×૦॥=૧૧
૨ ૨ ૪	૪ ૦॥ ૨	૧૨ ૨ ૨૪	૨૪ ૦॥ ૧૨
૩ ૨ ૬	૬ ૦॥ ૩	૧૩ ૨ ૨૬	૨૬ ૦॥ ૧૩
૪ ૨ ૮	૮ ૦॥ ૪	૧૪ ૨ ૨૮	૨૮ ૦॥ ૧૪
૫ ૨ ૧૦	૧૦ ૦॥ ૫	૧૫ ૨ ૩૦	૩૦ ૦॥ ૧૫
૬ ૨ ૧૨	૧૨ ૦॥ ૬	૧૬ ૨ ૩૨	૩૨ ૦॥ ૧૬
૭ ૨ ૧૪	૧૪ ૦॥ ૭	૧૭ ૨ ૩૪	૩૪ ૦॥ ૧૭
૮ ૨ ૧૬	૧૬ ૦॥ ૮	૧૮ ૨ ૩૬	૩૬ ૦॥ ૧૮
૯ ૨ ૧૮	૧૮ ૦॥ ૯	૧૯ ૨ ૩૮	૩૮ ૦॥ ૨૯
૧૦ ૨ ૨૦	૨૦ ૦॥ ૧૦	૨૦ ૨ ૪૦	૪૦ ૦॥ ૨૦
૨૧×૨=૪૨	૪૨×૦॥=૨૧	૩૧×૨=૬૨	૬૨×૦॥=૩૧
૨૨ ૨ ૪૪	૪૪ ૦॥ ૨૨	૩૨ ૨ ૬૪	૬૪ ૦॥ ૩૨
૨૩ ૨ ૪૬	૪૬ ૦॥ ૨૩	૩૩ ૨ ૬૬	૬૬ ૦॥ ૩૩
૨૪ ૨ ૪૮	૪૮ ૦॥ ૨૪	૩૪ ૨ ૬૮	૬૮ ૦॥ ૩૪
૨૫ ૨ ૫૦	૫૦ ૦॥ ૨૫	૩૫ ૨ ૭૦	૭૦ ૦॥ ૩૫
૨૬ ૨ ૫૨	૫૨ ૦॥ ૨૬	૩૬ ૨ ૭૨	૭૨ ૦॥ ૩૬
૨૭ ૨ ૫૪	૫૪ ૦॥ ૨૭	૩૭ ૨ ૭૪	૭૪ ૦॥ ૩૭
૨૮ ૨ ૫૬	૫૬ ૦॥ ૨૮	૩૮ ૨ ૭૬	૭૬ ૦॥ ૩૮
૨૯ ૨ ૫૮	૫૮ ૦॥ ૨૯	૩૯ ૨ ૭૮	૭૮ ૦॥ ૩૯
૩૦ ૨ ૬૦	૬૦ ૦॥ ૩૦	૪૦ ૨ ૮૦	૮૦ ૦॥ ૪૦
૪૧×૨=૮૨	૮૨×૦॥=૪૧	૫૦×૨=૧૦૦	૧૦૦×૦॥= ૫૦
૪૨ ૨ ૮૪	૮૪ ૦॥ ૪૨	૧૦૦ ૨ ૨૦૦	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦
૪૩ ૨ ૮૬	૮૬ ૦॥ ૪૩	૧૫૦ ૨ ૩૦૦	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦
૪૪ ૨ ૮૮	૮૮ ૦॥ ૪૪	૨૦૦ ૨ ૪૦૦	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦
૪૫ ૨ ૯૦	૯૦ ૦॥ ૪૫	૨૫૦ ૨ ૫૦૦	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦
૪૬ ૨ ૯૨	૯૨ ૦॥ ૪૬	૩૦૦ ૨ ૬૦૦	૬૦૦ ૦॥ ૩૦૦
૪૭ ૨ ૯૪	૯૪ ૦॥ ૪૭	૩૫૦ ૨ ૭૦૦	૭૦૦ ૦॥ ૩૫૦
૪૮ ૨ ૯૬	૯૬ ૦॥ ૪૮	૪૦૦ ૨ ૮૦૦	૮૦૦ ૦॥ ૪૦૦
૪૯ ૨ ૯૮	૯૮ ૦॥ ૪૯	૪૫૦ ૨ ૯૦૦	૯૦૦ ૦॥ ૪૫૦
૫૦ ૨ ૧૦૦	૧૦૦ ૦॥ ૫૦	૫૦૦ ૨ ૧૦૦૦	૧૦૦૦ ૦॥ ૫૦૦

૧× ૦॥= ૦॥	૧૧×૦॥=૫॥	૨૧×૦॥=૧૦॥	૩૧×૦॥=૧૫॥
૨ ૦॥ ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૨ ૦॥ ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬
૩ ૦॥ ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥
૪ ૦॥ ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૪ ૦॥ ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭
૫ ૦॥ ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥
૬ ૦॥ ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૨૬ ૦॥ ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮
૭ ૦॥ ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥
૮ ૦॥ ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૨૮ ૦॥ ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯
૯ ૦॥ ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥
૧૦ ૦॥ ૫	૨૦ ૦॥ ૧૦	૩૦ ૦॥ ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦

ઠેલો કરવો નહિ.

૪૧×૦॥=૨૦॥	૫૧×૦॥=૨૫॥	૬૧×૦॥=૩૦॥	૭૧×૦॥=૩૫॥
૪૨ ૦॥ ૨૧	૫૨ ૦॥ ૨૬	૬૨ ૦॥ ૩૧	૭૨ ૦॥ ૩૬
૪૩ ૦॥ ૨૧॥	૫૩ ૦॥ ૨૬॥	૬૩ ૦॥ ૩૧॥	૭૩ ૦॥ ૩૬॥
૪૪ ૦॥ ૨૨	૫૪ ૦॥ ૨૭	૬૪ ૦॥ ૩૨	૭૪ ૦॥ ૩૭
૪૫ ૦॥ ૨૨॥	૫૫ ૦॥ ૨૭॥	૬૫ ૦॥ ૩૨॥	૭૫ ૦॥ ૩૭॥
૪૬ ૦॥ ૨૩	૫૬ ૦॥ ૨૮	૬૬ ૦॥ ૩૩	૭૬ ૦॥ ૩૮
૪૭ ૦॥ ૨૩॥	૫૭ ૦॥ ૨૮॥	૬૭ ૦॥ ૩૩॥	૭૭ ૦॥ ૩૮॥
૪૮ ૦॥ ૨૪	૫૮ ૦॥ ૨૯	૬૮ ૦॥ ૩૪	૭૮ ૦॥ ૩૯
૪૯ ૦॥ ૨૪॥	૫૯ ૦॥ ૨૯॥	૬૯ ૦॥ ૩૪॥	૭૯ ૦॥ ૩૯॥
૫૦ ૦॥ ૨૫	૬૦ ૦॥ ૩૦	૭૦ ૦॥ ૩૫	૮૦ ૦॥ ૪૦

ક્રોધ કરવો નહિ.

૮૧× ૦॥= ૪૦॥	૯૧× ૦॥= ૪૫॥	૧૦૦× ૦॥= ૫૦
૮૨ ૦॥ ૪૧	૯૨ ૦॥ ૪૬	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦
૮૩ ૦॥ ૪૧॥	૯૩ ૦॥ ૪૬॥	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦
૮૪ ૦॥ ૪૨	૯૪ ૦॥ ૪૭	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦
૮૫ ૦॥ ૪૨॥	૯૫ ૦॥ ૪૭॥	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦
૮૬ ૦॥ ૪૩	૯૬ ૦॥ ૪૮	૬૦૦ ૦॥ ૩૦૦
૮૭ ૦॥ ૪૩॥	૯૭ ૦॥ ૪૮॥	૭૦૦ ૦॥ ૩૫૦
૮૮ ૦॥ ૪૪	૯૮ ૦॥ ૪૯	૮૦૦ ૦॥ ૪૦૦
૮૯ ૦॥ ૪૪॥	૯૯ ૦॥ ૪૯॥	૯૦૦ ૦॥ ૪૫૦
૯૦ ૦॥ ૪૫	૧૦૦ ૦॥ ૫૦	૧૦૦૦ ૦॥ ૫૦૦

૧×	૧॥=	૧॥	૧૧×	૧॥=	૧૬॥	૨૧×	૧॥=	૩૧॥	૩૧×	૧॥=	૪૬॥
૨	૧॥	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૨	૧॥	૩૩	૩૨	૧॥	૪૮
૩	૧॥	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૨	૧॥	૩૪॥	૩૩	૧॥	૪૯॥
૪	૧॥	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૪	૧॥	૩૬	૩૪	૧॥	૫૧
૫	૧॥	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૨૫	૧॥	૩૭॥	૩૫	૧॥	૫૨॥
૬	૧॥	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૨૬	૧॥	૩૯	૩૬	૧॥	૫૪
૭	૧॥	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૨૭	૧॥	૪૦॥	૩૭	૧॥	૫૫॥
૮	૧॥	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૨૮	૧॥	૪૨	૩૮	૧॥	૫૭
૯	૧॥	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૨૯	૧॥	૪૩॥	૩૯	૧॥	૫૮॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૩૦	૧॥	૪૫	૪૦	૧॥	૬૦

પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા.

૪૧×	૧॥=	૬૧॥	૫૧×	૧॥=	૭૬॥	૬૧×	૧॥=	૯૧॥
૪૨	૧॥	૬૩	૫૨	૧॥	૭૮	૬૨	૧॥	૯૩
૪૩	૧॥	૬૪॥	૫૩	૧॥	૭૯॥	૬૩	૧॥	૯૪॥
૪૪	૧॥	૬૬	૫૪	૧॥	૮૧	૬૪	૧॥	૯૬
૪૫	૧॥	૬૭॥	૫૫	૧॥	૮૨॥	૬૫	૧॥	૯૭॥
૪૬	૧॥	૬૯	૫૬	૧॥	૮૪	૬૬	૧॥	૯૯
૪૭	૧॥	૭૦॥	૫૭	૧॥	૮૫॥	૬૭	૧॥	૧૦૦॥
૪૮	૧॥	૭૨	૫૮	૧॥	૮૭	૬૮	૧॥	૧૦૨
૪૯	૧॥	૭૩॥	૫૯	૧॥	૮૮॥	૬૯	૧॥	૧૦૩॥
૫૦	૧॥	૭૫	૬૦	૧॥	૯૦	૭૦	૧॥	૧૦૫

સંપીને ચાલવું.

૭૧×	૧॥=	૧૦૬॥	૮૧×	૧॥=	૧૨૧॥	૯૧×	૧॥=	૧૩૬॥
૭૨	૧॥	૧૦૮	૮૨	૧॥	૧૨૩	૯૨	૧॥	૧૩૮
૭૩	૧॥	૧૦૯॥	૮૩	૧॥	૧૨૪॥	૯૩	૧॥	૧૩૯॥
૭૪	૧॥	૧૧૧	૮૪	૧॥	૧૨૬	૯૪	૧॥	૧૪૧
૭૫	૧॥	૧૧૨॥	૮૫	૧॥	૧૨૭॥	૯૫	૧॥	૧૪૨॥
૭૬	૧॥	૧૧૪	૮૬	૧॥	૧૨૯	૯૬	૧॥	૧૪૪
૭૭	૧॥	૧૧૫॥	૮૭	૧॥	૧૩૦॥	૯૭	૧॥	૧૪૫॥
૭૮	૧॥	૧૧૭	૮૮	૧॥	૧૩૨	૯૮	૧॥	૧૪૭
૭૯	૧॥	૧૧૮॥	૮૯	૧॥	૧૩૩॥	૯૯	૧॥	૧૪૮॥
૮૦	૧॥	૧૨૦	૯૦	૧॥	૧૩૫	૧૦૦	૧॥	૧૫૦

૧×રાા= રાા	૧૧×રાા=૨૭ાા	૨૧×રાા=૫રાા	૩૧×રાા=૭૭ાા
૨ રાા ૫	૧૨ રાા ૩૦	૨૨ રાા ૫૫	૩૨ રાા ૮૦
૩ રાા ૭ાા	૧૩ રાા ૩રાા	૨૩ રાા ૫૭ાા	૩૩ રાા ૮રાા
૪ રાા ૧૦	૧૪ રાા ૩૫	૨૪ રાા ૬૦	૩૪ રાા ૮૫
૫ રાા ૧રાા	૧૫ રાા ૩૭ાા	૨૫ રાા ૬રાા	૩૫ રાા ૮૭ાા
૬ રાા ૧૫	૧૬ રાા ૪૦	૨૬ રાા ૬૫	૩૬ રાા ૯૦
૭ રાા ૧૭ાા	૧૭ રાા ૪રાા	૨૭ રાા ૬૭ાા	૩૭ રાા ૯રાા
૮ રાા ૨૦	૧૮ રાા ૪૫	૨૮ રાા ૭૦	૩૮ રાા ૯૫
૯ રાા ૨રાા	૧૯ રાા ૪૭ાા	૨૯ રાા ૭રાા	૩૯ રાા ૯૭ાા
૧૦ રાા ૨૫	૨૦ રાા ૫૦	૩૦ રાા ૭૫	૪૦ રાા ૧૦૦

ધન અને જુવાનીનો ગર્વ કરવો નહિ.

૪૧×રાા=૧૦રાા	૫૧×રાા=૧૨૭ાા	૬૧×રાા=૧૫રાા
૪૨ રાા ૧૦૫	૫૨ રાા ૧૩૦	૬૨ રાા ૧૫૫
૪૩ રાા ૧૦૭ાા	૫૩ રાા ૧૩રાા	૬૩ રાા ૧૫૭ાા
૪૪ રાા ૧૧૦	૫૪ રાા ૧૩૫	૬૪ રાા ૧૬૦
૪૫ રાા ૧૧રાા	૫૫ રાા ૧૩૭ાા	૬૫ રાા ૧૬રાા
૪૬ રાા ૧૧૫	૫૬ રાા ૧૪૦	૬૬ રાા ૧૬૫
૪૭ રાા ૧૧૭ાા	૫૭ રાા ૧૪રાા	૬૭ રાા ૧૬૭ાા
૪૮ રાા ૧૨૦	૫૮ રાા ૧૪૫	૬૮ રાા ૧૭૦
૪૯ રાા ૧૨રાા	૫૯ રાા ૧૪૭ાા	૬૯ રાા ૧૭રાા
૫૦ રાા ૧૨૫	૬૦ રાા ૧૫૦	૭૦ રાા ૧૭૫

બેની વાતમાં વચ્ચે બોલવું નહિ.

૭૧×રાા=૧૭૭ાા	૮૧×રાા=૨૦રાા	૯૧×રાા=૨૨૭ાા
૭૨ રાા ૧૮૦	૮૨ રાા ૨૦૫	૯૨ રાા ૨૩૦
૭૩ રાા ૧૮રાા	૮૩ રાા ૨૦૭ાા	૯૩ રાા ૨૩રાા
૭૪ રાા ૧૮૫	૮૪ રાા ૨૧૦	૯૪ રાા ૨૩૫
૭૫ રાા ૧૮૭ાા	૮૫ રાા ૨૧રાા	૯૫ રાા ૨૩૭ાા
૭૬ રાા ૧૯૦	૮૬ રાા ૨૧૫	૯૬ રાા ૨૪૦
૭૭ રાા ૧૯રાા	૮૭ રાા ૨૧૭ાા	૯૭ રાા ૨૪રાા
૭૮ રાા ૧૯૫	૮૮ રાા ૨૨૦	૯૮ રાા ૨૪૫
૭૯ રાા ૧૯૭ાા	૮૯ રાા ૨૨રાા	૯૯ રાા ૨૪૭ાા
૮૦ રાા ૨૦૦	૯૦ રાા ૨૨૫	૧૦૦ રાા ૨૫૦

૧×૧॥= ૧॥	૧૦૦×૧॥= ૧૫૦	૧×૨॥= ૨॥	૧૦૦×૨॥= ૨૫૦
૨ ૧॥ ૩	૨૦૦ ૧॥ ૩૦૦	૨ ૨॥ ૫	૨૦૦ ૨॥ ૫૦૦
૩ ૧॥ ૪॥	૩૦૦ ૧॥ ૪૫૦	૩ ૨॥ ૭॥	૩૦૦ ૨॥ ૭૫૦
૪ ૧॥ ૬	૪૦૦ ૧॥ ૬૦૦	૪ ૨॥ ૧૦	૪૦૦ ૨॥ ૧૦૦૦
૫ ૧॥ ૭॥	૫૦૦ ૧॥ ૭૫૦	૫ ૨॥ ૧૨॥	૫૦૦ ૨॥ ૧૨૫૦
૬ ૧॥ ૯	૬૦૦ ૧॥ ૯૦૦	૬ ૨॥ ૧૫	૬૦૦ ૨॥ ૧૫૦૦
૭ ૧॥ ૧૦॥	૭૦૦ ૧॥ ૧૦૫૦	૭ ૨॥ ૧૭॥	૭૦૦ ૨॥ ૧૭૫૦
૮ ૧॥ ૧૨	૮૦૦ ૧॥ ૧૨૦૦	૮ ૨॥ ૨૦	૮૦૦ ૨॥ ૨૦૦૦
૯ ૧॥ ૧૩॥	૯૦૦ ૧॥ ૧૩૫૦	૯ ૨॥ ૨૨॥	૯૦૦ ૨॥ ૨૨૫૦
૧૦ ૧॥ ૧૫	૧૦૦૦ ૧॥ ૧૫૦૦	૧૦ ૨॥ ૨૫	૧૦૦૦ ૨॥ ૨૫૦૦

ચોકની પલાખી તથા પાયાની અચ્ચારની પલાખી.

૧×૪= ૪	૪×૦।= ૧	૧૧×૪=૪૪	૪૪×૦।=૧૧
૨ ૪ ૮	૮ ૦। ૨	૧૨ ૪ ૪૮	૪૮ ૦। ૧૨
૩ ૪ ૧૨	૧૨ ૦। ૩	૧૩ ૪ ૫૨	૫૨ ૦। ૧૩
૪ ૪ ૧૬	૧૬ ૦। ૪	૧૪ ૪ ૫૬	૫૬ ૦। ૧૪
૫ ૪ ૨૦	૨૦ ૦। ૫	૧૫ ૪ ૬૦	૬૦ ૦। ૧૫
૬ ૪ ૨૪	૨૪ ૦। ૬	૧૬ ૪ ૬૪	૬૪ ૦। ૧૬
૭ ૪ ૨૮	૨૮ ૦। ૭	૧૭ ૪ ૬૮	૬૮ ૦। ૧૭
૮ ૪ ૩૨	૩૨ ૦। ૮	૧૮ ૪ ૭૨	૭૨ ૦। ૧૮
૯ ૪ ૩૬	૩૬ ૦। ૯	૧૯ ૪ ૭૬	૭૬ ૦। ૧૯
૧૦ ૪ ૪૦	૪૦ ૦। ૧૦	૨૦ ૪ ૮૦	૮૦ ૦। ૨૦

વિશ્વાસઘાત કરવો નહિ.

૨૧×૪= ૮૪	૮૪×૦।=૨૧	૩×૮ =૨૪	૬×૧૦ ૬૦
૨૨ ૪ ૮૮	૮૮ ૦। ૨૨	૪×૬ =૨૪	૧૦× ૬ ૬૦
૨૩ ૪ ૯૨	૯૨ ૦। ૨૩	૬×૪ =૨૪	૧૨× ૫ ૬૦
૨૪ ૪ ૯૬	૯૬ ૦। ૨૪	૮×૩ =૨૪	૧૫× ૪ ૬૦
૨૫ ૪ ૧૦૦	૧૦૦ ૦। ૨૫	૧૨×૨ =૨૪	૨૦× ૩ ૬૦
		૨૪×૧ =૨૪	૩૦× ૨ ૬૦
		૩૨×૦॥।=૨૪	૪૦×૧॥ ૬૦
		૪૮×૦॥ =૨૪	૪૮×૧। ૬૦
		૯૬×૦। =૨૪	૨૪×૨॥ ૬૦
		૧૬×૧॥ =૨૪	૮૦×૦॥। ૬૦

સૂચના—પલાખાંના ગડાવરા પાઠ કરાવવા. તેમજ કોઠામાં અરસપરસ સંબંધ જણાવવા જેમકે ૨૪ કેટલી રીતે થાય, તેવા પ્રશ્નો પૂછવા.

૧×	૦ા=	૦ા	૧૧×	૦ા=	૨ાાા	૨૧×	૦ા=	૫ા	૩૧×	૦ા=	૭ાાા
૨	૦ા	૦ાા	૧૨	૦ા	૩	૨૨	૦ા	૫ાા	૩૨	૦ા	૮
૩	૦ા	૦ાાા	૧૩	૦ા	૩ા	૨૩	૦ા	૫ાાા	૩૩	૦ા	૮ા
૪	૦ા	૧	૧૪	૦ા	૪ાા	૨૪	૦ા	૬	૩૪	૦ા	૮ાા
૫	૦ા	૧ા	૧૫	૦ા	૩ાાા	૨૫	૦ા	૬ા	૩૫	૦ા	૮ાાા
૬	૦ા	૧ાા	૧૬	૦ા	૪	૨૬	૦ા	૬ાા	૩૬	૦ા	૯
૭	૦ા	૧ાાા	૧૭	૦ા	૪ા	૨૭	૦ા	૬ાાા	૩૭	૦ા	૯ા
૮	૦ા	૨	૧૮	૦ા	૪ાા	૨૮	૦ા	૭	૩૮	૦ા	૯ાા
૯	૦ા	૨ા	૧૯	૦ા	૪ાાા	૨૯	૦ા	૭ા	૩૯	૦ા	૯ાાા
૧૦	૦ા	૨ાા	૨૦	૦ા	૫	૩૦	૦ા	૭ાા	૪૦	૦ા	૧૦

પારકી આશા સદા નિરાશા.

૪૧×	૦ા=	૧૦ા	૫૧×	૦ા=	૧૨ાાા	૬૧×	૦ા=	૧૫ા	૭૧×	૦ા=	૧૭ાાા
૪૨	૦ા	૧૦ાા	૫૨	૦ા	૧૩	૬૨	૦ા	૧૫ાા	૭૨	૦ા	૧૮
૪૩	૦ા	૧૦ાાા	૫૩	૦ા	૧૩ા	૬૩	૦ા	૧૫ાાા	૭૩	૦ા	૧૮ા
૪૪	૦ા	૧૧	૫૪	૦ા	૧૩ાા	૬૪	૦ા	૧૬	૭૪	૦ા	૧૮ાા
૪૫	૦ા	૧૧ા	૫૫	૦ા	૧૩ાાા	૬૫	૦ા	૧૬ા	૭૫	૦ા	૧૮ાાા
૪૬	૦ા	૧૧ાા	૫૬	૦ા	૧૪	૬૬	૦ા	૧૬ાા	૭૬	૦ા	૧૯
૪૭	૦ા	૧૧ાાા	૫૭	૦ા	૧૪ા	૬૭	૦ા	૧૬ાાા	૭૭	૦ા	૧૯ા
૪૮	૦ા	૧૨	૫૮	૦ા	૧૪ાા	૬૮	૦ા	૧૭	૭૮	૦ા	૧૯ાા
૪૯	૦ા	૧૨ા	૫૯	૦ા	૧૪ાાા	૬૯	૦ા	૧૭ા	૭૯	૦ા	૧૯ાાા
૫૦	૦ા	૧૨ાા	૬૦	૦ા	૧૫	૭૦	૦ા	૧૭ાા	૮૦	૦ા	૨૦

આપ સમાન બળ નહિ.

૮૧×	૦ા=	૨૦ા	૯૧×	૦ા=	૨૨ાાા	૧૦૦×	૦ા=	૨૫
૮૨	૦ા	૨૦ાા	૯૨	૦ા	૨૩	૨૦૦	૦ા	૫૦
૮૩	૦ા	૨૦ાાા	૯૩	૦ા	૨૩ા	૩૦૦	૦ા	૭૫
૮૪	૦ા	૨૧	૯૪	૦ા	૨૩ાા	૪૦૦	૦ા	૧૦૦
૮૫	૦ા	૨૧ા	૯૫	૦ા	૨૩ાાા	૫૦૦	૦ા	૧૨૫
૮૬	૦ા	૨૧ાા	૯૬	૦ા	૨૪	૬૦૦	૦ા	૧૫૦
૮૭	૦ા	૨૧ાાા	૯૭	૦ા	૨૪ા	૭૦૦	૦ા	૧૭૫
૮૮	૦ા	૨૨	૯૮	૦ા	૨૪ાા	૮૦૦	૦ા	૨૦૦
૮૯	૦ા	૨૨ા	૯૯	૦ા	૨૪ાાા	૯૦૦	૦ા	૨૨૫
૯૦	૦ા	૨૨ાા	૧૦૦	૦ા	૨૫	૧૦૦૦	૦ા	૨૫૦

 અર્ધાં તથા પાયા સામ સામા બોલવા માટે.

૧×૦॥=૦॥	૨×૦।=૦॥	૧૧×૦॥=૫॥	૨૨×૦।=૫॥
૨ ૦॥ ૧	૪ ૦। ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૪ ૦। ૬
૩ ૦॥ ૧॥	૬ ૦। ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૬ ૦। ૬॥
૪ ૦॥ ૨	૮ ૦। ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૮ ૦। ૭
૫ ૦॥ ૨॥	૧૦ ૦। ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૩૦ ૦। ૭॥
૬ ૦॥ ૩	૧૨ ૦। ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૩૨ ૦। ૮
૭ ૦॥ ૩॥	૧૪ ૦। ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૩૪ ૦। ૮॥
૮ ૦॥ ૪	૧૬ ૦। ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૩૬ ૦। ૯
૯ ૦॥ ૪॥	૧૮ ૦। ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૩૮ ૦। ૯॥
૧૦ ૦॥ ૫	૨૦ ૦। ૫	૨૦ ૦॥ ૩૦	૪૦ ૦। ૧૦

જેના બોલવામાં નહિ ઢંગ;

૨૧×૦॥=૧૦॥	૪૨×૦।=૧૦॥	૩૧×૦॥=૧૫॥	૬૨×૦।=૧૫॥
૨૨ ૦॥ ૧૧	૪૪ ૦। ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬	૬૪ ૦। ૧૬
૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૪૬ ૦। ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥	૬૬ ૦। ૧૬॥
૨૪ ૦॥ ૧૨	૪૮ ૦। ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭	૬૮ ૦। ૧૭
૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૫૦ ૦। ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥	૭૦ ૦। ૧૭॥
૨૬ ૦॥ ૧૩	૫૨ ૦। ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮	૭૨ ૦। ૧૮
૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૫૪ ૦। ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥	૭૪ ૦। ૧૮॥
૨૮ ૦॥ ૧૪	૫૬ ૦। ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯	૭૬ ૦। ૧૯
૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૫૮ ૦। ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥	૭૮ ૦। ૧૯॥
૩૦ ૦॥ ૧૫	૬૦ ૦। ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦	૮૦ ૦। ૨૦

તેનો કદી ન કરીએ સંગ.

૪૧×૦॥=૨૦॥	૮૨×૦।=૨૦॥	૧૦૦×૦॥= ૫૦	૨૦૦×૦।= ૫૦
૪૨ ૦॥ ૨૧	૮૪ ૦। ૨૧	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦	૪૦૦ ૦। ૧૦૦
૪૩ ૦॥ ૨૧॥	૮૬ ૦। ૨૧॥	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦	૬૦૦ ૦। ૧૫૦
૪૪ ૦॥ ૨૨	૮૮ ૦। ૨૨	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦	૮૦૦ ૦। ૨૦૦
૪૫ ૦॥ ૨૨॥	૯૦ ૦। ૨૨॥	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦	૧૦૦૦ ૦। ૨૫૦
૪૬ ૦॥ ૨૩	૯૨ ૦। ૨૩		
૪૭ ૦॥ ૨૩॥	૯૪ ૦। ૨૩॥		
૪૮ ૦॥ ૨૪	૯૬ ૦। ૨૪		
૪૯ ૦॥ ૨૪॥	૯૮ ૦। ૨૪॥		
૫૦ ૦॥ ૨૫	૧૦૦ ૦। ૨૫		

આ મુજબ બોલવાથી છોકરાને આંક બોલવામાં રસ પડશે. એટલુંજ નહિ પણ તેમને આંકનો સંબંધ પણ બરાબર સમજાશે.

*ચલણી નાણાની ધાત.

૧।। પાઇ = ૧ અધેલો.
૨ અધેલા = ૧ પૈસો
૨ પૈસા = ૧ ઢબુ
૨ ઢબુ = ૧ આનો
૮ અધેલા = ૧ આનો
૨ આના = ૧ બેઆની
૪ આના = ૧ પાવલી
૮ આના = ૧ અડધો
૧૬ આના = ૧ રૂપીઓ

---

૧ આનાની ૧૨ પાઈ
૦।।। આનાની ૯ પાઇ
૦।। આનાની ૬ યાઈ
૦। આનાની ૩ પાઇ.

---

૪ આનાનો રૂ. ૦।
૮ આનાનો રૂ. ૦।।
૧૨ આનાનો રૂ. ૦।।।
૧૬ આનાનો રૂ. ૧

---

૧ રૂપીઆના ૧૬ આના
૦।।। રૂપીઆના ૧૨ આના
૦।। રૂપીઆના ૮ આના
૦। રૂપીઆના ૪ આના

---

૧ રૂપીઆના ૬૪ પૈસા
૦।।। રૂપીઆના ૪૮ પૈસા
૦।। રૂપીઆના ૩૨ પૈસા
૦। રૂપીઆના ૧૬ પૈસા
૨ આનાના ૮ પૈસા
૧ આનાના ૪ પૈસા

---

૧ પૈસાનો રૂ. ૦)૦।
૨ પૈસાનો રૂ. ૦)૦।।
૩ પૈસાનો રૂ. ૦)૦।।।
૪ પૈસાનો રૂ. ૦)—
૫ પૈસાનો રૂ. ૦)—।
૬ પૈસાનો રૂ. ૦)—।।
૭ પૈસાનો રૂ. ૦)—।।।
૮ પૈસાનો રૂ. ૦)=
૧૨ પૈસાના રૂ. ૦)≡
૧૬ પૈસાના રૂ. ૦।
૨૦ પૈસાના રૂ. ૦।—
૨૪ પૈસાના રૂ. ૦।=

---

* આ ધાત શીખવતી વખતે વર્ગમાંના એક છોકરાને નાણાવટી બનાવી બીજા છોકરાઓ સાથે નાણાની આપ લે કરાવવી.

૨૮ પૈસાના રૂ. ૦।ૢ	૮૦ આનાના ૫ રૂપીઆ
૩૨ પૈસાના રૂ. ૦।।	૯૬ આનાના ૬ રૂપીઆ
૪૮ પૈસાનો રૂ. ૦।।।	૧૧૨ આનાના ૭ રૂપીઆ
૬૪ પૈસાનો રૂ. ૧	૧૨૮ આનાના ૮ રૂપીઆ
	૧૪૪ આનાના ૯ રૂપીઆ
૧૬ આનાનો ૧ રૂપીઓ	૧૬૦ આનાના ૧૦ રૂપીઆ
૩૨ આનાના ૨ રૂપીઆ	
૪૮ આનાના ૩ રૂપીઆ	
૬૪ આનાના ૪ રૂપીઆ	

૧૬×૧ ના આંક ઉપરથી આ ધાત શીખવવી.

એકાથી દાનનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૨.

૧) નેવુંનો કોઠો બોલો.

૨) આઠુનો કોઠો અવળો બોલી જાઓ.

૩) ૯ વાર સાત લખોટા લઇએ તો કેટલા થાય ?

૪) ૮×૫=; ૭×૭=; ૩×૯=; ૮×૬=; ૭×૬= કેટલા ?

૫) ૧૧૭, ૧૩૯, ૧૦૭, ૬૩, ૧૩૭, ૧૫૪, ૭૯ અને ૧૭૯ માં શતક, દસક, અને એકમ કેટલા ?

૬) ૨૪ રૂપીઆમાંથી ત્રણ ત્રણ, ચાર ચાર, છ છ, અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવે ?

૭) એક શતક ને એક એકમ, બે દશક ને નવ એકમ; એક શતક, સાત દશક ને ત્રણ એકમના એકમ કેટલા ?

૮) ૧૭૩, ૩૭, ૪૯, ૧૪૯, ૭૯, ૮૯, ૯૫, ૧૦૫, અને ૧૯૫ માં દસક કેટલા છે તે કહો.

૯) ૬૩ માં સાત કેટલીવાર ? ૬૩ માં ૯ કેટલીવાર ?

૧૦) ૩૨ રૂપીઆમાંથી ચાર ચાર રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપીઓ આવે ? અને આઠ આઠ રૂપીઆવાળી કેટલી આવે ?
૧૧) રોજના ૮ ગાઉ ચાલું તો ૭ દિવસમાં કેટલા ગાઉ ચાલું ?
૧૨) હું રોજ ત્રણ લીટી લખું તો ૨૪ લીટી લખવાને કેટલા દિવસ લાગશે ? ૬ દિવસમાં કેટલી લીટી લખીશ ?
૧૩) ૪૫+૫; ૫૬+૮; ૪૯+૭; ૬૪+૮; ૪૨+૬ કેટલા ?
૧૪) ૬૦-૧૦; ૪૮-૮; ૪૨-૭; ૫૪-૯; ૩૫-૫; કેટલા ?
૧૫) નવું, સાતું, છક અને ચોકના કોઠાના જવાબ લખો.
૧૬) ૯૦ માંથી ૯ જાય તો ૮૧, ૮૧ માંથી ૯ જાય તો ૭૨ એમ કંઇ નહિ રહે ત્યાં સુધી નવ નવ બાદ કરો.
૧૭) ૬ માણસના પગ વધારે કે ચાર ગાયના ?
૧૮) ૧ પેનશીલના ૪ પૈસા તો ૯ પેનશીલનું શું ?
૧૯) ૨૭ પૈસામાંથી ૩ પૈસાવાળી કેટલી ચોપડી આવશે ?
૨૦) ૧૮માં ૨, ૩૬માં ૯, ૨૭માં ૩, ૨૪માં ૬, કેટલીવાર છે ?
૨૧) ત્રણ આંકડાની નાનમાં નાની સંખ્યા લખો.

પરચુરણ પ્રશ્નો. મનોયત્ન ૩.

૧) ૭ માણસના હાથ કેટલા ? પગ કેટલા ? નાક કેટલાં?
૨) ૪ ગાયના આંચળ કેટલાં ? શીંગડાં કેટલાં ?
૩) ૭ અઠવાડીઆંના દિવસ કેટલા ?
૪) પૈસાના ૪ શેર વેગણ મળે તો ૮ પસાના કેટલા ?
૫) એક ભિખારીને ૭ પાઈ આપતાં ૯ ભિખારીને આપવાને કેટલી પાઇઓ જોઈએ ?
૬) એક માણસનો ૯ રૂપીઆ ખરચ થાય તો ૬ માણસનો ખરચ કેટલો થાય ?

૭) લખોટાયંત્રની એક હારમાં ૧૦ લખોટા છે તો ૮ હારના કેટલા થશે ?

૮) આઠું; પાંચું, નવું; અને દાન અવળા લખો.

૯) ત્રણ બાર આઠ કેરી લઉં તો કેટલી કેરી થાય ?

૧૦) ૧૦માં ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ ઉમેરીએ તો અનુક્રમે કેટલા થાય ?

૧૧) એક ઘરમાં ૫ મરદ, ૩ બાયડી અને ૭ છોકરાં છે ત્યારે તે ઘરમાં કેટલાં માણસ હશે ?

૧૨) ૩+૫+૭+૪+૧ કેટલા ?

૧૩) ૫ ને પાંચ દસ, દસ ને પાંચ પંદર, એમ પચાસ સુધી પાંચ પાંચ ઉમેરો.

૧૪) ૨૧ છોકરા હાજર છે, ૯ ગેરહાજર છે તે ત્યારે કુલ કેટલા છોકરા હશે ?

૧૫) ૪૯માંથી ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ બાદ કરીએ તો અનુક્રમે કેટલા રહે ?

૧૬) ૧૦૦ કોડીમાંથી ત્રણ ત્રણ લેતા જાઓ અને બાકી કેટલી રહે તે કહેતા જાઓ.

૧૭) ૭૦ માંથી સાત સાત લેતા જાઓ અને બાકી રહે તે કહેતા જાઓ.

૧૮) ૧૫ છોકરામાંથી ૭ છોકરા રજા લઇ ગયા તો કેટલા રહ્યા ?

૧૯) ૧૫ પેનો છે, બીજી કેટલી મળે તો ૨૪ થાય ?

૨૦) ૯૯ રૂપીઆ હતા, તેમાંથી ૨૫ રૂપીઆ ખરચ્યા તો કેટલા બાકી રહ્યા ?

૨૧) ૭૫ કેરી હતી તેમાંથી ૮ બગડી ગઇ, સારી કેટલી રહી?

૨૨) ૪૫ કોડી છે બીજી કેટલી મળે તો ૫૪ થાય ?

૨૩) મારી પાસે કોડી તથા ચિચોડા મળી ૬૩ છે, કોડી ૫૬ છે તો ચિચોડા કેટલા હશે ?

૨૪) ૪૨માંથી ૬ જાય તો કેટલા રહે ? ૪૨માંથી ૩૬ જાય તો કેટલા રહે ?

૨૫) બે આંકડાની મોટામાં મોટી સંખ્યામાંથી બે આંકડાની નાનામાં નાની સંખ્યા બાદ કરો.

૨૬) ૭૨ શબ્દ લખવાના હતા, તેમાં ૬૪ લખ્યા તો બાકી લખવાના કેટલા રહ્યા ?

૨૭) એક ટોપલામાં ૨૪ કેરી છે, બીજામાં ૩૨ છે, ત્યારે બીજા ટોપલામાં કેટલી વધારે છે ?

૨૮) મારી પાસે ૩૨ કોડી છે. મગન પાસે ૬૮ છે, ત્યારે મગન કરતાં મારી પાસે કેટલી ઓછી હશે ?

૨૯) મારી પાસે તેર પેનો છે, મારા ભાઇ પાસે ૯ છે, હું કેટલી પેસા મારા ભાઇને આપું તો બંને પાસે સરખી થાય ?

૩૦) ૭ પૈસાનો પહેલા ધોરણનો મુખગણિત શિક્ષક મળે છે, મારી પાસે ૪૯ પૈસા છે તો કેટલા મુખગણિત ચિક્ષક આવશે ?

૩૧) ૪૫ પતાસાં છે, જો દરેક છોકરાને પાંચ પાંચ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?

૩૨) ૪ જમરૂખનું વજન ૧ શેર થાય છે ત્યારે ૩૨ જમરૂખનું વજન કેટલું થશે ?

૩૩) દરેક છોકરાને ૭ પૈસા આપતાં ૪૯ પૈસા વપરાયા ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૩૪) પાટલી ૭ છે, છોકરા ૨૮ છે ત્યારે દરેક પાટલીપર કેટલા છોકરાએ બેસવું ?

૩૫) એક બ્રાહ્મણ ૩ લાડુ ખાય છે, મારી પાસે ૨૭ લાડુ છે તો કેટલા બ્રાહ્મણને પહોંચશે ?

૩૬) મારા બાપાએ ૩૫ કાગળ અમને સાત ભાઈ વચ્ચે આપ્યા ત્યારે દરેકે કેટલા કાગળ લેવા ?

૩૭) ૭૨માં ૮ કેટલીવાર છે ? ૮ એ ૭૨માં કેટલીવાર છે?

૩૮) એક પેનશીલના ૪ પૈસા બેસે છે તો ૩૭ પૈસામાંથી કેટલી પેનશીલ આવશે અને શું વધશે ?

૩૯) ૬૪ પૈસામાંથી દરેક છોકરાને ૯ પૈસા આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય અને શું વધે ?

૪૦) હું ૫ પૈસા લઈ બજારમાં ગયો તેમાંથી ૩ પૈસાની પેન લીધી પછી મારા મામા મળ્યા તેમણે ૭ પઈસા આપ્યા ત્યારે મારી પાસે કેટલા પૈસા થયા ?

૪૧) ૮૨ માંથી ૫ બાદ કરીએ અને જે આવે તેમાં ૭ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૪૨) ૭ છોકરા નવા આવ્યા ને ૫ ઊઠી ગયા ત્યારે વર્ગમાં ૨૩ છોકરા થયા ત્યારે પહેલાં કેટલા હશે ?

૪૩) મારી પાસે ૩૫ લખોટા છે, તેમાં ૧૪ મારા ભાઈના ને ૭ મારી બેનના છે ત્યારે મારા લખોટા કેટલા હશે?

૪૪) કેટલા પંચા ૪૦ ? કેટલા ચોક ૪૦ ? કેટલા અઠ્ઠા ૪૦ ? કેટલા દાન ૪૦ ?

૪૫) એકાથી દાન સુધીમાં કયા કયા પલાખાંનો જવાબ ૨૪ આવે?

૪૬) ૩૨માં ૮ કેટલીવાર ? ૩૨માં ૪ કેટલીવાર ?

૪૭) ૨૪ પૈસામાંથી બબ્બેની, ત્રણ ત્રણની, ચાર ચારની અને છ છની ઢગલી કરૂં તો કેટલી થાય ?

૪૮) ૬૩ પૈસાની ૭ ઢગલીને બદલે ૯ ઢગલી કરૂં તો દરેકમાં કેટલા ઓછા આવશે ?

૪૯) કઈ સંખ્યામાંથી ૯ બાદ કરી ૫ ઉમેરીએ તો કંઈ રહે નહિ?

આળપેથીથી સાતમી સુધીના તથા ડિક્ટેશનમાળા ત્રણે ભાગના અર્થની નોંધ તૈયાર છપાય છે.

—: આળપેથી માટે :—

"મુખગણિત શિક્ષક" ભા. ૧. દોઢ આનો.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" ભા. ૧. બે આના.

—: પહેલી માટે :—

"મુખગણિતશિક્ષક" ભા. ૨. ૧॥ આના.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" ભા. ૧. અઢી આના.

ત્રિવેદિ વાચનમાળાનો "ડિક્ટેશન શિક્ષક" ચાર આના.

—: બીજી માટે :—

"મુખગણિત શિક્ષક" ભા. ૩. બે આના.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" ભા. ૨. ત્રણ આના.

સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો "ભૂગોળ શિક્ષક" ત્રણ આના.

—: ત્રીજી માટે :—

"મુખગણિત શિક્ષક" ભા. ૪. બે આના.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" ભા. ૩. ત્રણ આના.

સુરત જિલ્લાનો નકશો ચાર આના.

સુરત જિલ્લાનો ભૂગોળ શિક્ષક. ત્રણ આના.

ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

—: ચોથી માટે :—

"મુખગણિત શિક્ષક" ભા. ૫. ચાર આના.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" ભા. ૪ ચાર આના.

મુંબઈ ઈ. ભૂ. પ્રશ્નોત્તરમાળા. ૪॥ આના.

—: પાંચમી માટે :—

"મુખગણિત શિક્ષક" ભા. ૬. ચાર આના.

"ડિક્ટેશન શિક્ષક" ભા. ૫. ચાર આના.

હિંદુસ્તાનની ભૂ. પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪ આ.

ઘણી ચોપડી સાથે ગુજરાતનો મોટો નકશો આઠ આના.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ. શાહપોર—સુરત.